

Nytt mandat fra landsmøtet

Tor Levin Hofgaard
president i Norsk psykologforening

Psykologforeningen skal oftere enn før peke på uheldige konsekvenser av politiske vedtak, av samfunnsforhold og av livsvilkår for barn og unge.

Høyere aktivitet, rent politisk. Det er vårt tydelige mandat etter landsmøtet i november 2013. Psykologforeningen skal i de neste årene forvalte et nytt hovedsatsingsområde: forebygging for barn og unge. Det gjør at vi i større grad skal mene noe om samfunnet langt utenfor helsetjenesten. Vi vet det kan føre til høyere temperatur.

På landsmøtet ble det sagt at det nye satsingsområdet vil kunne bidra til å «politisere den kompetansen vi har som psykologer». Jeg ser det poenget. For selv om våre synspunkter alltid må ha et evidensbasert grunnlag, vil det å ha meninger om hva som er gode levevilkår for barn og unge, raskt komme i berøring med partipolitiske skillelinjer.

Vi skal mene noe om samfunnet langt utenfor helsetjenesten. Vi vet det kan føre til høyere temperatur

Som president ønsker jeg likevel det nye mandatet velkommen. De som har lest hva jeg har skrevet de siste årene, vet at jeg er grunnleggende opptatt av psykologenes samfunnsengasjement. Psykologer er vi bare så lenge vi oppleves nyttige av samfunnet. Det vil si så lenge vi bruker vår kompetanse til å løse samfunnets store utfordringer.

Uenighet er Akademiens primære drivkraft. Debatt og faglig brytning er vår metode for å flytte verden. Uenighet er med andre ord ingen risiko, men en god mulighet. Derfor er jeg ikke veldig engstelig for det som eventuelt kan komme av debatt, også innad, når vi nå skal begynne å handle i tråd med mandatet landsmøtet har gitt oss. Det vi kan love, er at det vi skal uttrykke vil hvile på fag og forskning, og ikke på hva som oppfattes som «politisk korrekt».

Vi har ikke som strategi å være mest mulig på TV. Kvantitet i oppslag i media er ikke nødvendigvis veien til gjennomslag for politiske mål. Men debatt ønsker vi å bidra til. Gjør vi det, er våre mål halvveis oppnådd. Det er samfunnsendring vi søker. Det tar tid. Vi har imidlertid god erfaring med å sikte tålmodig mot mål vi mener er viktige for befolkningen. Derfor går vi de neste tre årene i møte med klar forventning om endring – til det beste for barn og unges liv.

Noen vil innvende at psykologer allerede har for stor innflytelse på samfunnet. Debatten om dette har pågått en stund. Kritikerne har brukt begrepet «Det terapeutiske samfunn», der snart all menneskelig atferd blir forklart og forstått som psykologiske fenomener, og der årsaksforholdene individualiseres. Enkelte har ment at psykologenes rolle i dag er å sørge for at kapitalismen fungerer og at hjulene holdes i gang. Litt karikert kan kritikken oppsummeres med at psykologene har redusert faget sitt til å individforklare ethvert onde og alle vanskeligheter – for så raskest mulig å få folk tilbake på deres rette plass i dette samfunnet. Alternativet kunne ha vært å stille kritiske spørsmål ved samfunnets innretning. Man kunne spørre seg om vi nå skal overta enda flere samfunnsfelt med vårt nye prosjekt?

Helt uavhengig av hva man måtte mene om denne analysen, er landsmøtevedtaket og sentralstyrets nye mandat nettopp å utvide denne tradisjonelle rollen. Psykologforeningen skal i

større grad enn tidligere bruke sin lyskaster til å peke på uheldige konsekvenser av politiske vedtak, praksiser i samfunnet og livsvilkår for barn og unge. Og vi skal ut fra fag og faktagrunnlag vise hvordan samfunnet kan endres slik at det blir bedre tilpasset det vi vet er best for barn og unge. Dette skal vi gjøre samtidig som vi selvsagt fortsatt skal ta ordet like klart og tydelig som før i samfunnets ordskifte om psykisk helse spesielt.

I landsmøtevedtaket ligger det en anerkjennelse av at det skal mer til enn gode helsetjenester hvis vi skal skape et samfunn det er godt å leve i. Psykologer har kompetanse på endring og mestring, på hva som bidrar til motivasjon, på hvordan mennesker fungerer – hvordan de tenker, føler og handler i relasjon, i systemer og organisasjoner. Dette er kunnskap som er relevant langt utover helsetjenestene. Vårt fag er psykologi – ikke patologi. Med dette utgangspunktet setter vi nå i gang arbeidet med folkehelsesatsingen; forebygging for barn og unge. Vi håper du også engasjerer deg i dette!